

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Olympiakomitean lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi 2025

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 (HE 109/2024)

Suomen Olympiakomitea kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen talousarvioesityksestä. Olympiakomitea kiinnittää lausunnossaan huomiota liikunnan ja urheilun rahoitukseen.

Liikunnan ja urheilun rahoitus

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2025 ehdotetaan liikuntaan ja urheiluun **noin 155 miljoonaa euroa**. OKM:n valtionavustusleikkausten myötä **liikuntabudjetti pienenee noin 11 miljoonaa euroa eli noin 7 %** vuoden 2024 talousarvioesitykseen nähden. Myönteistä on, että budjettiriihessä valtionvarainministeriön liikuntaan ja urheiluun kaavailemat leikkaukset lähes puolittuivat.

Valtion liikuntabudjettiin kohdistuu kolme keskeistä muutosta vuonna 2025:

- Liikunnan ja urheilun leikkaukset kohdistuvat erityisesti liikuntapaikkarakentamiseen, jonka määrärahat vähenevät lähes 10 miljoonaa euroa.** Talousarvioesityksessä liikuntapaikkarakentamiseen on varattu noin 17,5 miljoonaa euroa, josta 2 miljoonaa euroa on varattu Olympiastadionin perusparannukseen ja uudistamiseen. Vuodesta 2014 lähtien liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin myönnetyt avustukset ovat vaihdelleet vuosittain noin 25–41 miljoonan euron välillä.
- Seuratoiminnan kehittämistuki eli ns. seuratuki pienenee 0,5 miljoonalla eurolla.** Talousarvioesityksessä seuratukeen on varattu 2 miljoonaa euroa. Vuodesta 2013 seuratukea on jaettu vuosittain 3,5–5,0 miljoonaa euroa. Näin ollen liikuntapaikkarakentamisen ja seuratuken määrärahat putoavat alhaisimmalle tasolle viimeisen kymmenen vuoden tarkastelujaksolla.
- Et ole yksin -palvelu vakiinnutetaan liikuntasektorille ja laajennetaan nuorisosektorille, johon on varattu 0,3 miljoonan euron lisärahoitus.** Et ole yksin -toiminta on suomalaisen urheilun keskeinen tukipalvelu epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä sekä tuen tarjoamisessa. Olympiakomitea pitää Et ole yksin -toimintaa erittäin tärkeänä ja kannattaa toiminnan vakiinnuttamista.

Olympiakomitea pitää myönteisenä, ettei liikuntajärjestöjen yleisavustuksiin, huippu-urheiluun tai Suomi liikkeelle -ohjelmaan kohdistu leikkauksia. Tämä antaa aikaa liikuntajärjestöjen selvitystöille, joissa tarkastellaan koko yhteisön tehtäviä, rooleja, johtamisjärjestelmää sekä yhteisiä palveluita. Työn tavoitteena on kustannustehokkuuden vahvistaminen sekä resurssien ohjaaminen liikunnan ja urheilun ydintekemiseen.

Olympiakomitea on erittäin huolissaan hallituskauden loppua kohti kiristyvistä leikkauksista OKM:n valtionavustuksiin. Julkisen talouden suunnitelman mukaan OKM:n valtionavustuksiin kohdistetaan vuodelle 2026 vielä -75 M€ lisäleikkaukset, joita ei ole vielä kohdennettu eri toimialoille.

Suomen Olympiakomitea

Valimotie 10

00380 Helsinki

Hallitusohjelmassa on historiallisen vahvat kirjaukset liikunnasta ja urheilusta, mutta edellä kuvatut leikkaukset eivät tue tavoitteiden saavuttamista. Liikkumiseen tulee satsata, jotta hallitusohjelman tavoitteeseen liikkeen lisäämisestä päästään. Suomalaisten heikkenevä toimintakyky on miljardiluokan ongelma, joka vaatii kunnianhimoisia ratkaisuja sekä liikuntabudjettiin kaavailtujen leikkausten hillitsemistä.

Alennetun arvonlisäveron korottaminen

Talousarvioesityksessä alennettu arvonlisäverokanta nousee 10 prosentista 14 prosenttiin. Välittömänä vaikutuksena arvonlisäverollisten liikuntatilojen hinnat nousevat urheiluseuroille ja liikkujille, nostaen harrastamisen kustannuksia yhdessä inflaation kanssa. Samalla kilpailu- ja leiritoiminnan kulut nousevat matka- ja majoituskulujen kasvun myötä. Lisäksi elinkeinotoimintaa harjoittavien urheiluseurojen lippujen hinnat nousevat. Tapahtumateollisuus ry:n teettämän talouspoliittisen selvityksen mukaan arvonlisäveron korotus vähentää tapahtumatoimialan päätoimisten työllisten määrää 425–680 henkilötyövuoden verran. Myös aiemmin voimaantullut yleisen arvonlisäverokannan nostaminen kohdistuu liikuntaan, koska yleisessä kannassa ovat opetusta ja ohjausta sisältävät liikuntapalvelut. Seurajohtajien¹ lisäksi huolta alv-korotuksesta kantaa valtaosa suomalaisista.² **Olympiakomitea näkee, että arvonlisäveron korotukset heikentävät suomalaisten mahdollisuuksia liikkua, harrastaa ja nauttia urheilusta.**

Liikuntapalveluiden arvonlisäveron korotus tuottaa valtiolle VM:n arvion mukaan ainoastaan 12 miljoonaa euroa vuodessa. Korotuksen vaikutus valtiontalouteen on siis lähes mitätön, mutta haitta merkittävä. Korotukset ovat myös räikeässä ristiriidassa hallitusohjelman kanssa. **Hallitusohjelmaan kirjattu selvitys liikunnan tukemisesta verotuksen keinoin tulisi toteuttaa mahdollisimman pian, ja alv-korotuksista tulisi laatia liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi. Olympiakomitea esittää, että liikunnan alv-kohtelua selkiytetään hallitusohjelman mukaisesti ja jatkossa kaikki liikunnan edistämiseen liittyvä verotus olisi alemmassa alv-kannassa.**

Perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus

Yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvauksen taso nostetaan 100 prosenttiin 94 prosentista 1.8.2025. **Olympiakomitea pitää kotikuntakorvauksen nostamista kannatettava, koska se vahvistaa monien urheiluyläkouluna toimivien yksityisten peruskoulujen asemaa ja kaikkien oppilaiden yhdenvertaisuutta.**

Huolena kuitenkin on, että ammatilliseen koulutukseen kohdennettavat sopeutustoimet heikentävät entisestään koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia toteuttaa urheilijan ammatillista koulutusta sekä tukea urheilijoiden kaksoisuraa. Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja Olympiakomitea näkevät, että **urheilijoiden ammatillisen koulutuksen rahoituksen tasoa tulee nostaa, jotta varmistetaan nuorten urheilijoiden yhdenvertaisuus toisen asteen koulutuksessa.**

¹ Olympiakomitean seurakysely 6.11.2023 ([linkki Olympiakomitean verkkosivuille](#))

² Kantar Publicin kysely 23.10.2023 ([linkki Olympiakomitean verkkosivuille](#))

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuu vuonna 2025 yhteensä 120 miljoonan euron sopeutustoimet. Säästö kohdistetaan aikuisten, jo toisen asteen ammatillisen tutkinnon tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneille kohdentuvaan ammatilliseen koulutukseen. **Olympiakomitea nostaa esille, että ammatillisen koulutuksen leikkaukset vaikeuttavat merkittävästi urheiluopistojen mahdollisuuksia järjestää liikunnan ja valmennuksen koulutuksia, joihin osallistuvista monilla jo on toinen tutkinto.**

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat mahdollistaneet osaamisen kehittämisen ja laadukkaan valmennuksen hyvin erikoistuneessa liikunnan ja urheilun toimintaympäristössä. Urheiluopistot ry arvioi, että **samanaikainen rahoituksen leikkaus ja rahoituslakiin suunniteltu muutos opiskelijamaksujen keräämisen kieltämiseksi tekevät koulutuksen tarjoamisen taloudellisesti mahdottomaksi.** Muutokset eivät tue liikkumisen edistämisen tavoitteita eivätkä mahdollista jatkuvan oppimisen oppimispolkuja liikunnan ja urheilun seuratoimijoiden sekä ammattilaisten parissa.

Lopuksi

Liikunnan ja urheilun edistämiseksi on keskeistä, että rahoituksen taso säilyisi pitkäjänteisesti. Valtion liikuntabudjetilla edistetään liikunnan ja urheilun edellytyksiä rahoittamalla muun muassa liikuntapaikkarakentamista, liikunnan kansalaistoimintaa, kuntien liikuntapalveluita, liikunnan koulutusta ja tutkimusta, liikunnallista elämäntapaa ja huippu-urheilua. Liikkumisella, liikunnalla ja urheilulla on merkittävä rooli suomalaisten fyysisen kunnon, henkisen kriisinkestävyyden ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa.

Liikunnalla ja urheilulla on myös merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia. UKK-instituutin mukaan liian vähäisen liikkumisen ja paikallaanolon kustannukset yhteiskunnalle ovat vuosittain yli 4,7 miljardia euroa. Liikunnan ja urheilun laajaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaa hyvin se, että seuratoimintaan osallistuu eri rooleissa peräti 1,8 miljoonaa suomalaista ja että seuroissa vapaaehtoistyötä tekee peräti 500 000 suomalaista. Vapaaehtoistyön taloudellinen arvo on jopa 700 miljoonaa euroa vuosittain.

Pariisin olympiakisat ovat osoittaneet jälleen, että huippu-urheilu koskettaa lähes koko kansakuntaamme ja tarjoaa mahdollisuuden irtautua arjesta, inspiroitua sekä kokea suuria tunteita. Yli 70 prosenttia suomalaisista pitää huippu-urheilumenestystä tärkeänä, ja urheilusisällöt ovat vuodesta toiseen katsotuimpien tv-lähetysten kärkisijoilla.

Olympiakomitea toivoo, että eduskunnan sivistysvaliokunta tunnistaa lausunnossaan liikunnan ennaltaehkäisevän merkityksen julkisen talouden pitkän aikavälin kustannusten nousun hillitsemiseen.

Helsingissä 3.10.2024

Petri Keskitalo
varatoimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Suomen Olympiakomitea
Valimotie 10
00380 Helsinki